

письма (див. Рис. 1). Експерт заявив клопотання, але додаткові зразки почерку О. у вигляді цифрових записів надано не було. Тому експерт був змушений використовувати не тільки представлені зразки цифрового письма, а й зразки почерку у вигляді літерних записів, оскільки в них містилися поєднання літер, схожі з досліджуваними цифровими записами.

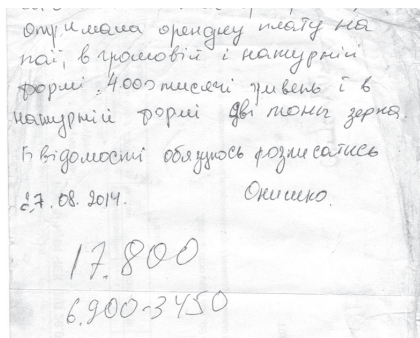

Рис. 1. Досліджувані рукописні літерні й цифрові записи

Експерт ретельно порівняв рукописні літерні й цифрові записи зі зразками почерку О., визначивши ідентифікаційний комплекс збіжних загальних і окремих ознак, достатній для категоричного висновку щодо виконання цих записів громадянкою О.

Окремі ознаки у подібних до зображених літерних і цифрових знаках, а також їх поєднаннях здебільшого є однаковими. Лише в окремих випадках можуть бути варіації ознак у цифрах або їх частинах, які відсутні у відповідних літерах.

Це може допомогти експерту-почеркознавцю, якщо на дослідження як порівняльний матеріал надано обмежену кількість зразків цифрового письма. Як зазначає В. Г. Кириченко [2], проводячи дослідження, експерт завжди прагне до виявлення стійкої сукупності ознак, індивідуальної для кожного певного почерку, і на цій підставі робить висновок про тотожність виконавця записів. Тому, якщо під час дослідження цифрових записів у розпорядженні експерта бракує зразків цифрового письма, він об'єктивно не може виявити всі варіанти ознак, а також бути впевненим щодо їх стійкості. Допомогти експертові можуть зразки літерного письма (особливо, якщо вони містять поєднання літер, схожих із цифровими записами).

Порівнюючи зразки літерного й цифрового письма, доцільно визначити їх збіжні й відмінні ознаки. Літерне

письмо слід використовувати для оцінювання виявлених ознак, але тільки коли встановлено збіжність ознак у зразках. Водночас, слід враховувати, що ознаки загальної характеристики почерку в літерному й цифровому матеріалі майже завжди однакові. Якщо встановлено розбіжності, то вони полягатимуть зазвичай у більш чіткому, стрункому й простому виконанні цифр порівняно з літерами. Поміж загальних ознак найчастіше відрізняються розмір і розстановка знаків у зразках літерного й цифрового письма однієї особи, що необхідно враховувати під час проведення експертизи. Аналогічні знаки та їх поєднання також слід використовувати, але саме у випадку подібності ознак (наприклад, дуговий спосіб з'єднання цифр і літер у поєднаннях «30» і «3о», петлевий спосіб з'єднання елементів цифри «6» і м'якого знаку тощо). Однак, розбіжності не можуть слугувати підставою для висновку про те, що ця ознака у цифрових записах нестійка, випадкова.

Отже, слідчий і суддя, які спрямовують матеріали на експертизу цифрових записів, мають надавати у розпорядження експерта вільні зразки не тільки цифрового, а й літерного письма, та намагатися, щоб в останніх було представлено поєднання літер, аналогічні досліджуваним цифровим записам. Проводячи експертизу цифрових записів для характеристики почерку й виявлення стійких варіантів окремих ознак (особливо у випадках обмеженості порівняльного матеріалу), а також для оцінювання виявлених ознак слід використовувати зразки цифрового й літерного письма тільки тоді, якщо встановлено збіжність ознак у наданих зразках того й іншого письма однієї особи. Знання певного взаємозв'язку ознак літерного й цифрового письма сприятиме точнішому і глибшому оцінюванню ознак під час експертиз цифрових записів.

Отже, вивчення закономірностей почерку у разі взаємозв'язку ознак літерного і цифрового письма на сьогодні є актуальним і потребує подальшого ретельного вивчення.

Список використаних джерел

1. Ароцкер Л. Е. К вопросу об идентификации личности по цифровому письму // Теория и практика криминалистической экспертизы. 1955. Вып. 1. С. 77, 81.
2. Кириченко В. Г. Взаимосвязь признаков цифрового и буквенного письма // Криминалистика и судебная экспертиза. Киев, 1957. С. 61—65.
3. Архів ХНДІСЕ за 2015—2019 р.

K. Gasiński,

PhD student, PhD School at Jan Kochanowski University, Kielce, Poland,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5029-6434>

THE OPINION OF THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION'S CERTIFYING PHYSICIAN AS A SPECIAL FORM OF EXPERT'S OPINION IN POLISH LEGAL SYSTEM

Abstract. The aim of this article is to present a particular type of expert opinion functioning in the Polish legal system, which is the opinion of the ZUS practitioner. It reveals the basis for its issuance, the procedure for appeal, and its ultimate effect on the termination edition.

Keywords: expert, doctor, Social Insurance Institution, inability to work.

Анонція. Мета цієї статті — представити особливий тип експертного висновку, який діє в польській правовій системі, а саме думку Установи соціального страхування. Розкрито підстави для його видачі, процедуру оскарження й наслідки для припинення дії.

Ключові слова: експерт, лікар, установа соціального страхування, непрацездатність.

Аннотация. Цель данной статьи — представить особый тип экспертного заключения, действующего в польской правовой системе, а именно мнение Учреждения социального страхования. Раскрыты основания для его выдачи, процедура обжалования и последствия для прекращения действия.

Ключевые слова: эксперт, врач, учреждение социального страхования, нетрудоспособность.

In the Polish state system, the counterpart of the Pension Fund of Ukraine (PFU) is the Social Insurance Institution (ZUS). Within the internal structure of the Social Insurance Institution (ZUS), there is a counterpart of the expert in the form of a ZUS practitioner. Its decision, together with the decision of the Social Insurance Institution's medical board, is a special type of evidence in insurance proceedings. Their basic purpose is, apart from investigating the facts of a given case, to create grounds for the pension authority to issue a decision. Undoubtedly, such an opinion is binding on the authority, and constitutes the basis for the authority's substantive decision. It does not initially shape the sphere of rights and obligations of its addressee in a direct way, but it does so only in a subsequent manner. In doctrinal terms, they are regarded as a factor which directly determines the determination of the merits of the case. [3] This is due to the fact that, in addition to including strictly medical factors, they also contain analysis, evaluations and conclusions that are based on medical knowledge. Nevertheless, they cannot be regarded as decisions closing proceedings in a given case.

The initiation of proceedings before the Social Insurance Institution's medical certification bodies is the moment of submitting an application by the competent body. The authority shall communicate with the request, in addition to the purpose, the circumstances surrounding it, and what it is to establish. This is inevitably accompanied by a comprehensive set of medical records indicating the covered person's current medical condition. In addition to an in-depth analysis of the records, this opinion may be preceded by a direct medical examination, carried out with a view to collecting material related to the nature of the judgment. The medical examiner may additionally ask for an opinion of a consultant doctor or a psychologist or for a hospital observation. Pursuant to Art. 14(1) of the Act on Pensions from the Social Insurance Fund, the certifying physician evaluates inability to work, its degree, permanence and other circumstances relevant to the entitlement to disability benefits. In making its assessment, it takes into account both elements of a biological nature and characteristics relating to professional suitability.

Due to the two-instance nature of assessing inability to work, in the case of challenging the opinion of a ZUS certifying physician, one may appeal to the ZUS medical boards in the form of an objection. They are primarily addressed to the person directly affected by the decision and to the President of the Department. As a result of such action, the existing expert opinion of the adjudicator becomes invalid. The case for determining incapacity for work is therefore subject to reconsideration and resolution by way of a ruling of the ZUS medical committee, which provides the basis for the pension authority to issue a decision on the benefits provided for in the

Act. [8, p. 146]. The committee shall be composed of three persons, who shall elect a chairman from among themselves and decide by majority vote. Reassessment of the same case is therefore carried out according to the same principles, that is, on the basis of the attached medical documentation, which may be enriched by tests carried out directly or additionally ordered by a consultant or psychologist, or hospital observation. It should be noted that the ruling of the certifying physician is not reviewed, but the scope of the said inability to work is determined anew. [3, p. 197]

Both a decision of a ZUS certifying physician and a decision of a ZUS medical board have the same effect in creating a final decision in a case. The medical certificate procedure is one of the integral stages of the evidence procedure; its definitive conclusion, conditions the proceeding of further steps in the administrative procedure.

The provisions of Polish law do not impose a specific legal category on the medical certificate in question, as various jurisprudential trends try to subordinate it to the existing institutions. In my opinion, the most accurate is the position according to which it is equated with an expert opinion under Articles 75 § 1 and 84 § 1 of the Polish Code of Administrative Procedure. Personally, however, I think that the mere qualification of it as an expert opinion is too little, because, since it always forms the basis of the decision in the case and the decision is overwhelmingly in accordance with its content, then it should be given the attribute of a special opinion. In accordance with Article 14(3) of the Act on Pensions from the Social Insurance Fund: «only the certificate of the certifying physician, against which no objection or plea of defectiveness has been raised, and the certificate of the medical board constitute the basis for the pension authority to issue a decision on benefits which depend on establishing inability to work». In support of my assertions, however, it should be specified that these opinions are issued under a special procedure of internal investigation, by a specialized body of the Social Insurance Institution, and the very regulations constituting it grant it more than just evidentiary value [8, p. 804].

When taking a pension decision, the authority is obliged to take evidence of this medical opinion, which is a specialised explanatory act, before the pension authority. In the doctrine there are also positions according to which it is qualified as a partial resolution of the case, creating its final result [3, p. 98]. Objectively speaking, the involvement of a professional factor is the natural essence of decisions with key consequences for the claimant, including those prejudging his/her employment opportunities.

Hence its complex legal structure and the exclusively medical aspect considered. In the legal category — «the decision of the Social Insurance Institution's (ZUS) certifying physician or medical board» the diagnosis is only a starting position for further activities aimed at determining the legal consequences of the specialist findings made [8, p. 150]. Fakt, iż ma decydujący wpływ na wynik postępowania wynika przede wszystkim ustawowego nakazu korzystania przez właściwy organ rentowy ze środka wykazującego i kwalifikującego fakty oraz związania przez organ treścią wydanego orzeczenia [1, p. 197].

In relation to the entire system of Polish law, the ruling of the Social Insurance Institution's certifying physician is the opinion which has the greatest legal significance. In opinions prepared by experts for the purposes of litigation, the final decision in a given case rests with the court, and does not always fully coincide with the conducted opinion. A fact that affects its fairness is the introduction of an appeals procedure to a three-person committee. In court cases, yes, it is possible to consult a research institute, but in the vast majority of cases, a supplementary opinion of another expert is sought. The title specificity of the opinion is therefore undoubtedly influenced by its direct bearing on the outcome of the proceedings and the consequent entrustment of this position to a narrow group of persons.

Reference

1. M. Gajda-Durlik, Istota i charakter prawny orzeczeń lekarskich w postępowaniu administracyjnym, w: S. Wrzosek,

M. Domagała, J. Izdebski, T. Stanisławski (red.), Przegląd dyscyplin badawczych pokrewnych nauce prawa i postępowania administracyjnego, Lublin 2010.

2. M. Gajda-Durlik, Postępowanie administracyjne szczególne w sprawach ubezpieczeń społecznych, 2020, wyd. 1.
3. B. Gudowska, Dowód z opinii lekarza biegłego, Przegląd Ubezpieczeń Społecznych i Gospodarczych 2001, 6, 8–12.
4. I. Jędrasik-Jankowska, Pojęcia i konstrukcje prawne ubezpieczenia społecznego. Warszawa 2017.
5. K. Kolasiński, Charakter prawny sporów z zakresu ubezpieczenia społecznego, Toruń 1974.
6. Z. Kmiecik, Glosa do wyroku NSA z 17.3.2006 r., OSK 1273/04, PPP 2007, Nr 5.
7. P. Makarzec, Ubezpieczenia społeczne w II RP. Zeszyty Naukowe WSEI 2012.
8. M. Szalewska, M. Masternak, Rola eksperta i jego opinii w postępowaniu administracyjnym, w: J. Niczyporuk (red.), Kodyfikacja postępowania administracyjnego na 50-lecie K.p.a., Lublin 2010.

Б. Геллер,

экс-сотрудник отдела криминалистической экспертизы полиции Израиля, фирма «Forensic Consulting»,

г. Иерусалим, Израиль,

e-mail: geller.b@gmail.com

К ВОПРОСУ О БУДУЩЕМ ТРАДИЦИОННОЙ ДАКТИЛОСКОПИИ

Аннотация. Традиционная дактилоскопия (в отличие от ДНК-профилирования) не основана на вероятностном подходе. Отсутствие Национального стандарта идентификации, различия в подготовке кадров в разных странах, опасность когнитивной контаминации существенно затрудняют возможности унификации баз данных и сравнение результатов экспертиз.

Ключевые слова: дактилоскопия, статистический подход, ДНК-профилирование, национальный стандарт, когнитивная контаминация.

Abstract. In contrast to DNA-profiling, traditional fingerprinting is not based on the probabilistic approach. The absence of the National Identification Standard, different approaches to personnel training in various countries, the danger of cognitive contamination significantly impede possibilities of database unification and comparison of examination results.

Keywords: fingerprints identification, probabilistic approach, DNA profiling, national standard, cognitive contamination.

Анотація. Традиційна дактилоскопія (на відміну від ДНК-профілювання) не заснована на ймовірнісному підході. Відсутність Національного стандарту ідентифікації, розбіжності в підготовці кадрів у різних країнах, небезпека когнітивної контамінації істотно ускладнюють можливості уніфікації баз даних і порівняння результатів експертиз.

Ключові слова: дактилоскопія, статистичний підхід, ДНК-профілювання, національний стандарт, когнітивна контамінація.

В марте 1997 г. австралийская туристка Пета Валли была зверски изнасилована водителем такси на пути из Иерусалима в Тель-Авив. Пострадавшая подробно описала внешность преступника, его акцент, особенности

строения лица, тип и цвет машины. Врач института судебной медицины передал в биологическую лабораторию полиции образец спермы водителя. На релевантном для следствия отрезке шоссе в то время не существовало камер слежения; автомобиль (белый «Мерседес») был очень распространён в таксопарках страны. Отдел полиции по борьбе с тяжкими преступлениями Иерусалимского округа вёл активное следствие в течение нескольких месяцев, но найти преступника не удалось. Дело осталось открытым, но перешло в режим сбора разведанных.

В феврале 2001 г. на стоянке дома в престижном жилом квартале Иерусалима был похищен состоятельный бизнесмен, владелец старейшей в стране фирмы по производству мраморных плит Ариэль Горобельский. Преступники затолкали жертву в автомобиль «ГМС Савана» и в тот же день потребовали от семьи Горобельских выкуп в размере 2 млн долларов США.

В течение двух дней похищенный содержался в автомобиле на территории одной из арабских деревень близ Иерусалима. Горобельскому, офицеру запаса армейской разведки, удалось подкупить охранявшего его преступника и бежать из плена. Через 3 часа группа полицейского спецназа арестовала семерых членов банды, принадлежавших к криминальному арабскому клану.

Автомобиль, в котором содержали похищенного, доставили в отдел криминалистической экспертизы Главного штаба полиции и обследовали на предмет следов рук, обуви и пятен крови. Пятно крови (предположительно одного из преступников) было найдено на полу автомобиля. Согласно показаниям Горобельского, он, находясь в машине связанным, ударил одного из нападающих ногой в лицо.

Следствие столкнулось с ожидаемой в подобных делах проблемой: никто из арестованных не сознавался